

Psychosezorg verbeteren door te investeren in CGTp

Lerend netwerk CGT bij psychose

“Meer mensen met psychose ontvangen CGTp door scholing, supervisie en deskundigheidsbevordering!”

→
Waarom dit netwerk?

→
Opleiding en werkervaring

→
Toepassing CGTp in de praktijk

→
Belemmeringen en attitudes CGTp

→
Conclusie: Verbeter psychosezorg door te investeren in CGTp

Waarom dit netwerk?

In de **zorgstandaard Psychose** staat cognitieve gedragstherapie voor psychose (CGTp) beschreven als standaard behandeling. In 2019 verscheen het rapport **Praten naast Pillen** dat concludeerde dat slechts één op de vier tot vijf patiënten met psychose (20-25%) toegang heeft tot CGTp.

Om de zorg voor mensen met een psychose te verbeteren schrijft Zorginstituut Nederland het rapport **Verbetersignalement Psychose**. Eén van de speerpunten in het Verbetersignalement is om meer mensen met psychose met cognitieve gedragstherapie (CGT) te behandelen.

Samen met partijen uit het veld (zoals P3NL, Stichting Cognitie en Psychose, VGCT en Zorginstituut Nederland) ondersteunt Akwa GGZ instellingen om invulling te geven aan het Verbetersignalement, en startte in 2021 het lerend netwerk **CGT bij psychose**.

In totaal hebben 17 instellingen deelgenomen aan het lerend netwerk. De eerste stap voor deelnemende instellingen was het verkrijgen van inzicht in de huidige situatie met een zogenaamde nulmeting. Deze meting bevat een uitgebreide vragenlijst ingevuld door psychologen, interviews met

managers uit de psychosezorg en aanvullende informatie over het aantal ambulante teams, caseloads en beschikbare fte's. Bij alle deelnemende instellingen blijkt dat CGTp te weinig wordt aangeboden als behandelvorm.

Alle instellingen zijn aan de slag gegaan met de resultaten van de nulmeting om binnen hun instelling de zorg voor mensen met een psychose te verbeteren. Met ondersteuning in de vorm van scholing, supervisie en deskundigheidsbevordering, aangeboden vanuit het **Passende Zorg traject Psychose** en Akwa GGZ.

Na deze interventie periode is een eindmeting gedaan, dat opnieuw inzicht gaf in de behandeling van mensen met een psychose.

Deze rapportage beschrijft de uitkomsten van deze eindmeting en de belangrijkste lessen van dit lerend netwerk.

Doel van het netwerk:
Verbeter psychosezorg door te investeren in CGTp

17 instellingen

hebben deelgenomen aan het lerend netwerk CGT bij psychose

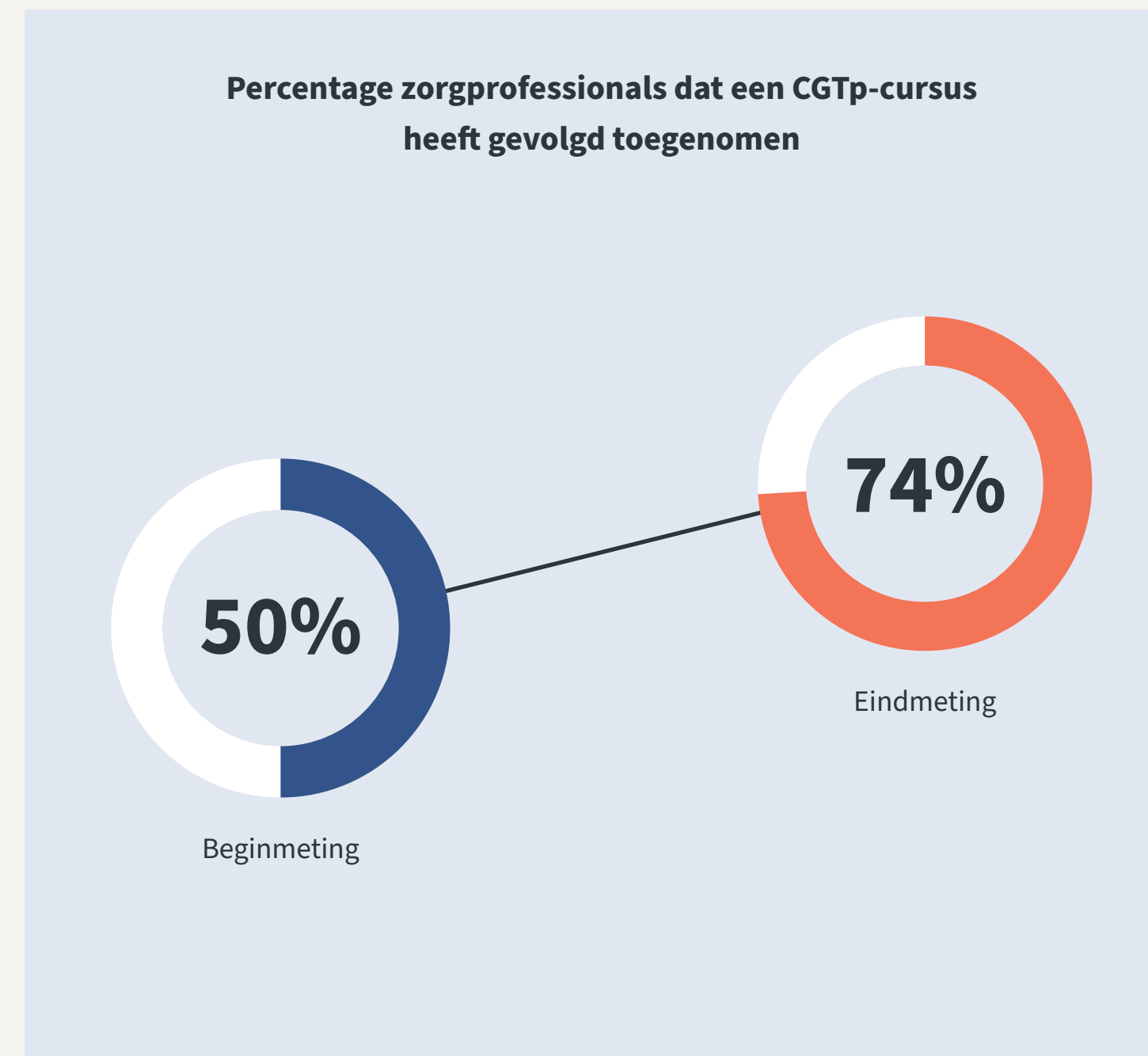
- Altrecht
- GGZ Breburg
- GGZ Centraal
- Parnassia
- GGZ Noord-Holland-Noord
- GGZ Oost Brabant
- Lentis
- Mondriaan
- Arkin
- Dimence
- GGZ Westelijk Noord-Brabant
- Reinier van Arkel
- GGZ Drenthe
- GGZ inGeest
- Pro Persona
- Zuyderland GGZ
- GGZ Rivierduinen

Opleiding en werkervaring

Werkervaring met het behandelen van mensen met een psychose én het geven van CGTp wordt door vrijwel alle geïnterviewde managers en behandelaren als een cruciaal onderdeel gezien van goede uitvoering van CGTp. Het vinden van behandelaren met voldoende werkervaring wordt door veel instellingen als lastig ervaren, mede door schaarste en de versnippering van de zorg voor mensen met ernstige psychiatrische aandoeningen (EPA). Sommige instellingen screenen nieuwe psychologen actief op CGTp-ervaring. Uit de cijfers van het netwerk blijkt dat meer werkervaring met psychose en CGTp correleert met meer behandeling met CGTp.

Uit het rapport **Praten naast Pillen** blijkt dat meer dan 50% van de CGTp wordt uitgevoerd door onvoldoende opgeleide psychologen. Dat bleek ook bij de 17 deelnemers van het netwerk. Daarom is er in het netwerk ingezet op opleiding en hebben de afgelopen drie jaar meer dan 300 psychologen uit het netwerk een cursus CGTp gevolgd, en ruim 100 verpleegkundigen zijn opgeleid tot cognitief gedragstherapeutisch medewerker.

De ervaring van het netwerk is dat scholing het bewustzijn, enthousiasme én de praktische vaardigheden vergroot. Behandelaren voelen zich hierdoor goed uitgerust om CGTp-behandelingen te starten en af te ronden.

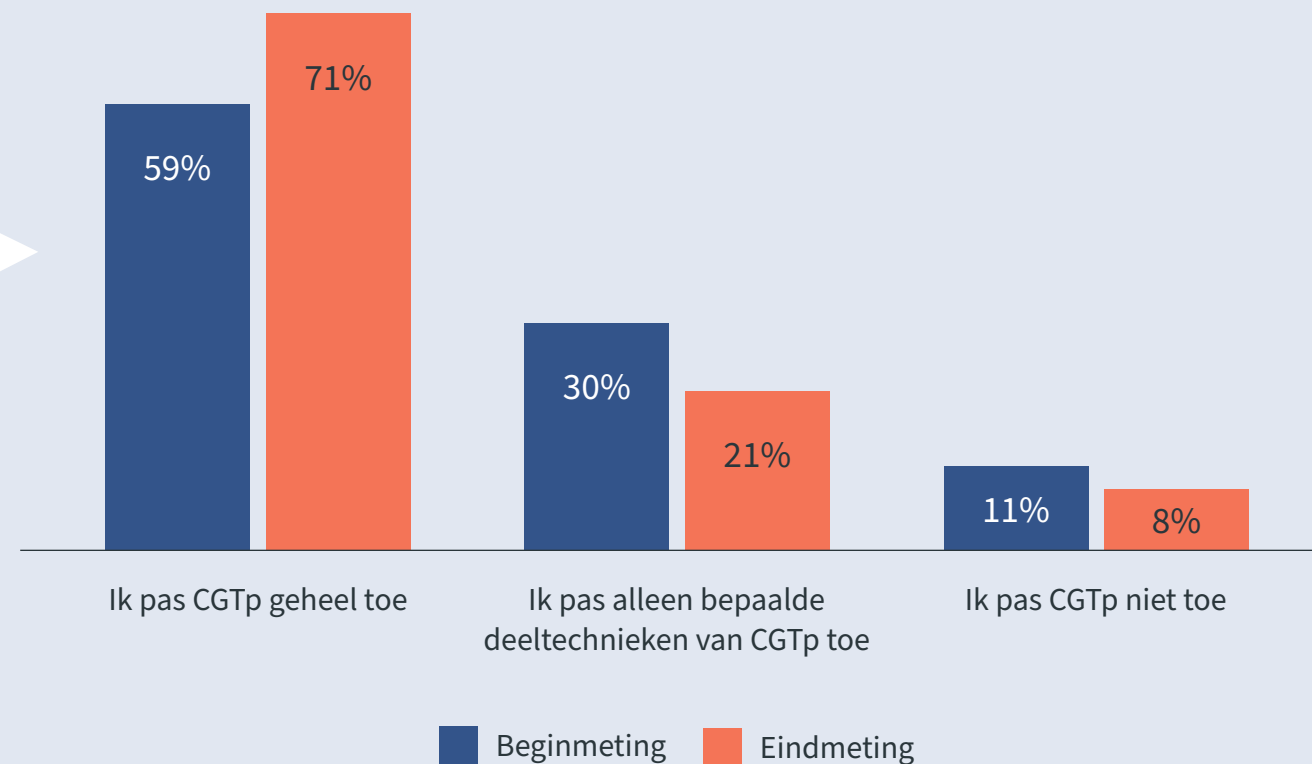
“Je leert in de cursus heel veel praktische tools maar vooral om echt met een CGTp- behandeling te durven starten.”

Toepassing CGTp in de praktijk

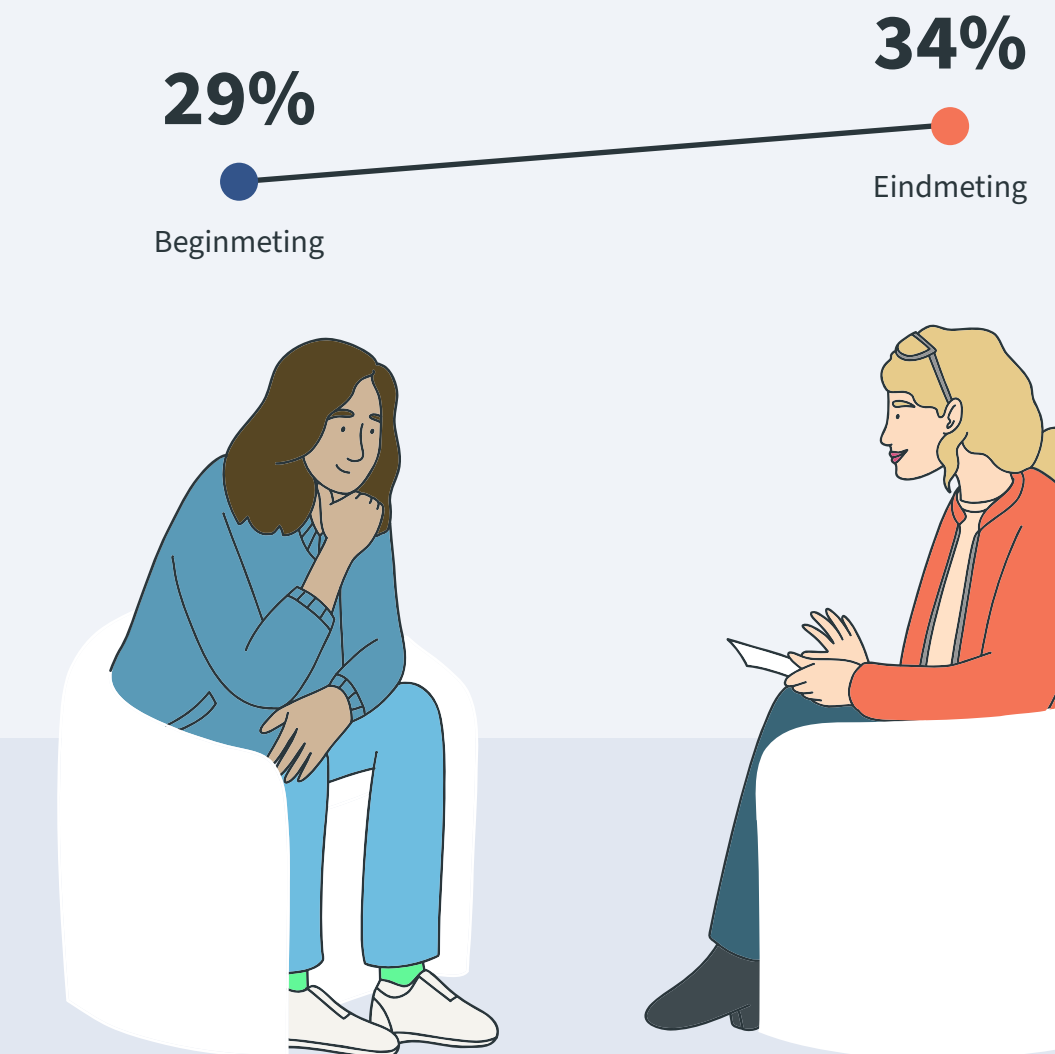
Bij de deelnemers van het netwerk is het aantal psychologen dat CGTp in het geheel toepast toegenomen, en het aantal psychologen dat CGTp slechts gedeeltelijk toepast is afgenomen:

Percentage zorgprofessionals dat CGTp toepast

Deelnemers van het netwerk hebben zich ingezet voor betere registratie van CGTp-behandelingen en het bieden van een volledige en afgeronde behandeling (16-20 sessies). Veel instellingen hadden bij de start van dit netwerk geen duidelijk beeld van de inzet van hun CGTp-behandelingen. De meeste instellingen hebben geen aparte registratie in dossiers of administratieve systemen. Het was daardoor vaak onduidelijk hoeveel patiënten CGTp ontvingen, met welk doel, hoeveel sessies er werden aangeboden en hoe vaak de behandeling werd afgerond. Als CGTp wordt aangeboden, is dit doorgaans minder dan het voorgeschreven protocol (16-20 sessies). Vanwege werkdruk, wachttijden of capaciteitstekorten worden CGTp-behandelingen regelmatig ingekort of afgebroken. Door het belang van CGTp te benadrukken en het steviger te positioneren binnen teams en afdelingen is het netwerk erin geslaagd om vaker af te ronden en meer sessies aan te bieden:

Percentage CGTp-behandelingen dat helemaal wordt afgerond door een zorgprofessional

Deze toename is ook te zien in het aantal patiënten dat de psychologen gemiddeld per maand behandelen:

Gemiddeld aantal patiënten dat per maand door een zorgprofessional wordt behandeld met CGTp

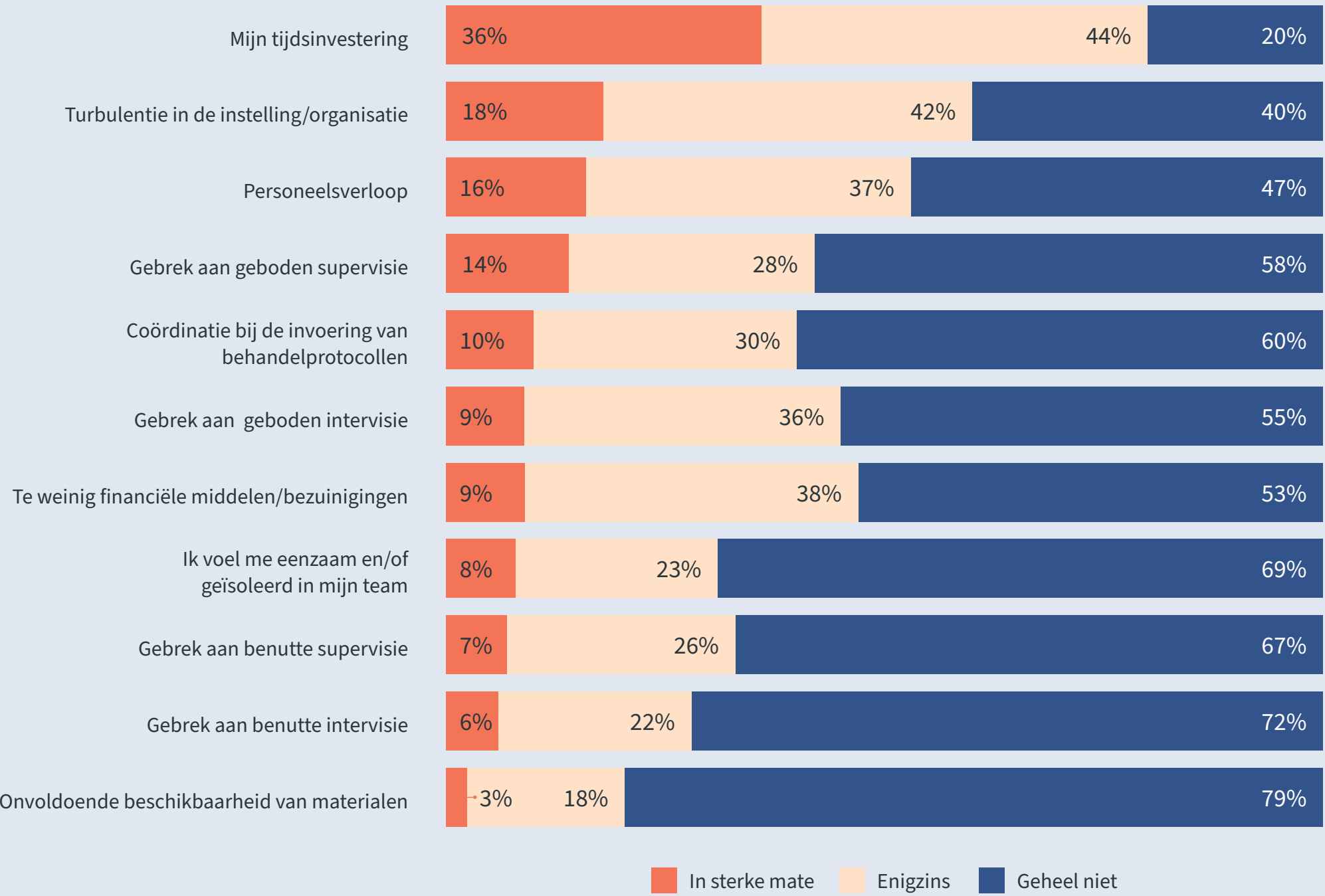
Gemiddeld aantal sessies van een afgeronde CGTp-behandeling

Belemmeringen en attitudes CGTp

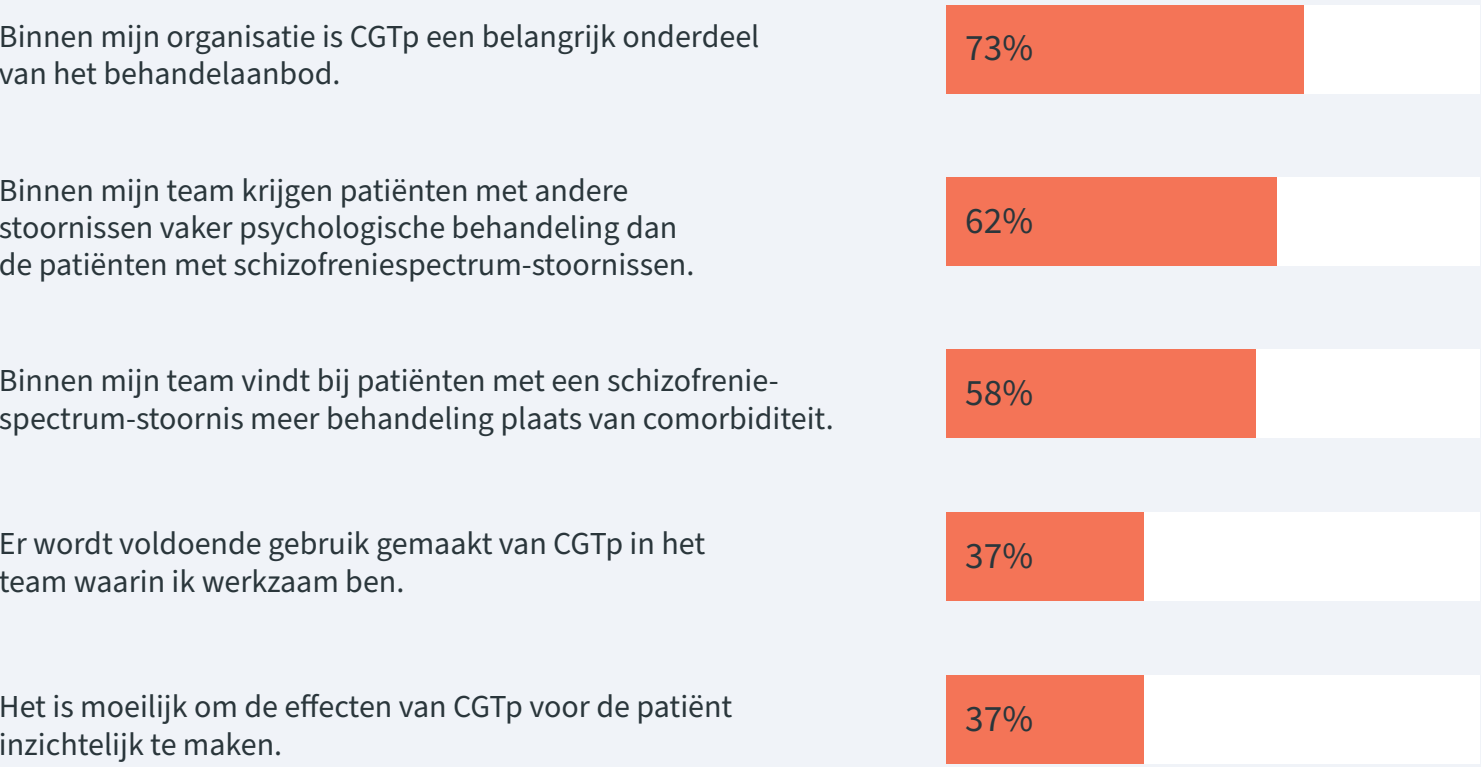
Uit interviews met managers en behandelaren komen verschillende belemmeringen naar voren bij het aanbieden van CGTp zoals capaciteitsproblematiek, werkdruk, gebrek aan beleidsafspraken, het ontbreken van multidisciplinair commitment en gebrek aan scholing. Vrijwel in alle instellingen en op alle niveaus (individu, team, organisatie) worden dezelfde belemmeringen ervaren:

Percentage zorgprofessionals dat een belemmering ervaart voor de toepassing van CGTp (eindmeting)

Veel behandelaren geven aan dat CGTp essentieel is voor het bieden van kwalitatief goede psychosezorg. Ze zien het als een integraal onderdeel van herstelgerichte en menswaardige geestelijke gezondheidszorg. De visie om niet uitsluitend een medisch-biologische benadering te hanteren, maar ook psychologische en sociale factoren mee te nemen, wordt breed gedeeld. Wat vinden professionals nog meer belangrijk als het gaat om psychosebehandeling en CGTp? Hun meningen zijn belangrijk voor het creëren van draagvlak en goede uitvoering binnen organisaties.

Percentage zorgprofessionals dat het (zeer) eens is met de stellingen (eindmeting)

Percentage zorgprofessionals dat ja heeft geantwoord op de stellingen (eindmeting)

Verbeter psychosezorg door te investeren in CGTp

Het lerend netwerk laat zien dat meer mensen met psychose CGTp kunnen ontvangen, door actief in te zetten op registratie, scholing, supervisie en deskundigheidsbevordering. Bij de deelnemers van het netwerk passen meer behandelaren CGTp toe en is er een duidelijke groei in het aantal patiënten dat behandeld wordt.

“Naar aanleiding van het netwerk zijn er verschillende zaken in stroomversnelling gekomen wat betreft opleiding, intervisie en het belang van de inzet van CGTp.”

Het lerend netwerk heeft hiermee een belangrijke stap gezet in het verbeteren van de zorg voor mensen met een psychose. Tegelijkertijd blijven uitdagingen zoals hoge werkdruk, capaciteitsproblemen en gebrek aan multidisciplinair draagvlak binnen teams bestaan. Ook beleidsafspraken zijn van belang om de inzet van CGTp te bevorderen. Daar hebben de deelnemers van het netwerk ook veel aandacht aan besteed.

In dit praktijkonderzoek hebben 221 deelnemers een nulmeting ingevuld en 108 een eindmeting. De groep deelnemers die beide metingen heeft ingevuld is kleiner, maar de resultaten verschillen nauwelijks van de analyses met alle metingen. Daarom is ervoor gekozen om alle beschikbare gegevens te gebruiken voor dit rapport.

De gezamenlijke ervaringen in dit netwerk bevestigen dat CGTp wordt gezien als essentieel voor herstelgerichte, menswaardige zorg bij psychose. Professionals zijn gemotiveerd, maar hebben blijvend ondersteuning nodig vanuit beleid, organisatie en opleidingen om CGTp te kunnen blijven aanbieden.

Meer mensen kunnen CGTp ontvangen door actief in te zetten op:

- + Registratie
- + Scholing
- + Supervisie
- + Deskundigheidsbevordering

Uitdagingen:

- Werkdruk
- Capaciteitsproblemen
- Gebrek aan multidisciplinair draagvlak
- Beleidsafspraken

Het resultaat:

Investeren geeft meer mensen toegang tot CGTp en resulteert in meer sessies en vaker afronden.

CGTp-check voor jouw organisatie

Om teams en instellingen te ondersteunen bij het verbeteren van psychosezorg heeft Akwa GGZ de CGTp-check ontwikkeld. De uitkomsten van de CGTp-check worden per organisatie gevisualiseerd en bieden inzicht in de toepassing van CGTp, en knelpunten en behoeften van zorgprofessionals. Daarnaast kunnen uitkomsten van de eigen organisatie vergeleken worden met een landelijk gemiddelde. Met dit inzicht kunnen organisaties en teams de kwaliteit van zorg voor mensen met een psychose verbeteren. Kijk voor meer informatie op ggzdataportaal.nl/cgtp-check.

Wil jij ook meer inzicht in de toepassing van CGTp in jouw organisatie?

Doe de CGTp-check